

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Paul Magonette

tegen

HLN.be

Met een mail van 11 februari 2023 dient woordvoester Tineke Sonck namens voorzitter Paul Magonette van de Parti Socialiste een klacht in tegen HLN.be. Aanleiding is een artikel van 7 februari 2023 onder de titel *Interview. Paul Magonette (PS): “Vlamingen moeten altijd hard werken, Walen genieten liever van het leven. Is dat zo fout?”*. Redactievertegenwoordiger Edwin Ceulebroeck van het Laatste Nieuws antwoordt met een brief van 4 april, waarop Tineke Sonck reageert met een mail van 27 april 2023.

De Raad voor de Journalistiek heeft op vraag van Tineke Sonck namens klager en met het akkoord van Edwin Ceulebroeck namens HLN.be een uitspraak gedaan op basis van de stukken, zonder een hoorzitting te houden.

DE FEITEN

Het artikel is een interview met Paul Magonette, voorzitter van de Parti Socialiste, dat letterlijk is overgenomen uit het magazine Dag Allemaal. De titel, tussentitels, inleiding en foto's verschillen wel.

Het interview gaat over uiteenlopende onderwerpen zoals de relatie tussen de PS en de N-VA, confederalisme, criminaliteit en de *war on drugs*, de Vivaldi-regering, en ook over Magonette zijn jeugd, zijn kinderen en zijn hobby's.

Een passage gaat over arbeidsmarkt en werkloosheid. Ze luidt letterlijk als volgt:

Cynici beweren dat het slechte rapport van de Waalse economie de schuld is van de PS. De kans is groot dat steuntrekkers voor de PS stemmen, dus waarom zou je partij die sukkelaars oprapen en activeren op de arbeidsmarkt?

“Dat klopt niet. Uit studies blijkt dat onze kiezers vooral werkende mensen zijn. Weliswaar vaak mensen met een laag loon, voor hen komen we op: we strijden voor hogere minimumlonen, minimumpensioenen, kwaliteitsvolle jobs.”

Hoe komt het dan dat de werkloosheid in Wallonië dubbel zo hoog is als in Vlaanderen en de activiteitsgraad veel lager?

“De vernietiging van de zware industrie heeft er in Wallonië flink ingehakt. Het vraagt tijd om uit het dal te klimmen. Tot de jaren 60 was de situatie omgekeerd en genoot het arme Vlaanderen van de Belgische solidariteit. Ik heb het gevoel dat Vlamingen soms te veel willen. Ik begrijp het ergens wel: eeuwenlang was er armoede, en het zit blinkbaar in de genen om zo hard mogelijk te werken. Soms misschien ten koste van het eigen geluk.”

Zijn dat geen clichés? De Vlaming steekt de handen uit de mouwen, de Waal blijft liever op z'n luie gat zitten?

“Er is een veelzeggende mop. Een Vlaming passeert een visser langs een Waals riviertje. ‘Waarom koop je geen grote boot met veel lijnen, zodat je zoals ik meer

verdient en sneller kan stoppen met werken?’, vraagt de Vlaming. ‘En wat ga je dan nadien doen?’, vraagt de Waal. ‘Ah, dan ga ik vissen zoals jij.’ Waarom het geluk zo lang uitstellen, vragen veel Walen zich af. Walen genieten graag van het leven. Is dat zo verkeerd?”

Nadat de woordvoester van Paul Magnette de redactie van Het Laatste Nieuws / HLN.be verschillende keren had gecontacteerd, heeft de redactie de titel gewijzigd naar *Interview*. Paul Magnette (PS): “*Walen genieten graag van het leven. Is dat zo verkeerd?*”

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER

Klager neemt aanstoot aan het citaat in de titel van het artikel, omdat dit nergens in het artikel voorkomt en ook niet in de audio-opname van het interview. Hetzelfde geldt voor de inhoud van de boodschap in de titel.

De titel heeft de vorm van een citaat dat men aan klager toeschrijft. Een quote of citaat is een letterlijke aanhaling van wat iemand heeft gezegd of geschreven. Een quote is bijgevolg juist of onjuist, iets tussenin bestaat niet.

De woordvoester van klager heeft op de dag van publicatie contact genomen met de redactie van Het Laatste Nieuws/HLN.be. Ze kreeg als antwoord dat het citaat in de titel een samenvoeging was van twee passages in het artikel. Maar het eerste stuk van het citaat heeft klager nooit gezegd in het interview en passages zomaar samenvoegen is een bedenkelijke praktijk. Klager vraagt zich af hoe wordt bepaald welke stukken uit een interview aan elkaar mogen worden geplakt. Ook in zijn repliek zegt HLN.be dat klager de quotes in de titel niet letterlijk heeft uitgesproken.

HLN.be heeft de woorden van klager verknipt, geparafraseerd, verdraaid, geïnterpreteerd en omgevormd tot een onjuiste, maar provocerende en sensationele quote met het oog op clickbait. Een quote die klager nooit uitsprak en een politiek statement dat hij nooit gaf. De voorzitter van de grootste Franstalige politieke partij in de mond leggen dat Vlamingen altijd hard moeten werken, is niet onschuldig. Het citaat leidde tot een waterval van verontwaardigde reacties, onder meer bij politici.

Enkele journalisten spraken op Twitter over een kwalijke praktijk van HLN.be. En zelfs Het Laatste Nieuws zelf schreef daags nadien in de krant: “De combinatie van beide uitspraken – handig aan elkaar gekleefd op sociale media – veroorzaakt behoorlijk wat kritiek bij andere politici op Twitter, zowel ter linker- als ter rechterzijde.”

HLN.be zegt in zijn repliek dat de geest en de inhoud van de antwoorden van klager worden gerespecteerd in de titel. Klager vraagt zich af hoe iemand die het gesprek niet bijwoonde en los van de interviewer van Dag Allemaal deze appreciatie kan maken. Volgens HLN.be moet de journalist van Dag Allemaal tijdens het interview ook geschrokken zijn van de uitspraken van klager, maar dit bleek niet tijdens het gesprek en is niet afgetoetst bij de interviewer. Verder argumenteert HLN.be dat de inhoud van de titel strookt met de stereotyperende en stigmatiserende toon waarop klager Vlamingen en Walen met elkaar vergelijkt, maar ook dat is een enge en persoonlijke interpretatie door iemand die niet bij het gesprek aanwezig was.

Ten slotte wijst klager erop dat het artikel achter de betaalmuur zat/zit, waardoor voor niet-abonnees enkel de titel zichtbaar is.

HLN.BE

Het artikel is een letterlijke overname en weergave van het interview met klager in Dag Allemaal, dat vooraf door zijn woordvoester werd nagelezen. De eindredactie online heeft boven het integraal weergegeven artikel wel een nieuwe titel geplaatst.

Naar de letter van de Code en louter technisch gezien heeft de eindredactie onzorgvuldig gehandeld. Klager heeft de quotes in de nieuwe titel niet letterlijk uitgesproken. Maar dat hoeft niet te betekenen dat de titel fout is naar de geest of de context van het interview.

De twee uitspraken van klager over Vlamingen en Walen maken ontegensprekelijk deel uit van één en hetzelfde onderdeel van het interview. Na het antwoord van klager op een vraag over de hoge werkloosheid en de lage activiteitsgraad in Wallonië gaat de journalist daar onmiddellijk op door en stelt hij een vraag over de bestaande clichés over Vlamingen en Walen. Omdat de twee antwoorden direct op elkaar aansluiten omdat ze over dezelfde context gaan in het interview, beging de eindredactie geen fout door de twee stukken antwoord aan elkaar te plakken in de titel. De titel geeft de inhoud van de twee antwoorden kort, kernachtig en samenvattend weer om zo de aandacht van de lezer te trekken, wat eigen is aan titels.

Volgens klager werden zijn woorden verdraaid om tot een provocerende quote te komen in de titel. HLN.be is het daar niet mee eens en vraagt zich af of niet veeleer de antwoorden van klager provocerend zijn. Na zijn uitspraak dat hij het gevoel heeft dat Vlamingen soms te veel willen en dat het blijkt in de genen zit om zo hard mogelijk te werken, soms misschien ten koste van het eigen geluk, moet de journalist geschrokken zijn, want hij stelt direct de vraag of dat geen clichés zijn: de Vlaming die de handen uit de mouwen steekt terwijl de Waal liever op z'n luie gat blijft zitten. Daarop repliceert klager dat vele Walen zich afvragen waarom men het geluk zo lang zou uitstellen en stelt hij de vraag of het zo verkeerd is dat Walen graag genieten van het leven. De quotes van klager werden misschien niet letterlijk geciteerd in de titel, maar naar de geest en de inhoud van zijn antwoorden is de titel niet provocerder gemaakt. Klager maakt zelf een duidelijk statement over Vlamingen en Walen. De inhoud van de titel strookt volledig met de stereotyperende en stigmatiserende toon waarop hij Vlamingen en Walen met elkaar vergelijkt.

BESLISSING

HLN.be heeft het interview integraal overgenomen van Dag Allemaal en het onder een andere titel geplaatst. Die titel bestaat, op de naam van klager na, enkel uit een citaat tussen aanhalingstekens. Dat wekt de indruk dat klager deze quote *'Vlamingen moeten altijd hard werken, Walen genieten liever van het leven. Is dat zo fout?'* letterlijk zo gezegd heeft tijdens het interview. Maar dat is niet het geval en het citaat staat nergens in het artikel. Het is een combinatie van twee passages uit het interview, waarbij het eerste deel niet zo is uitgesproken maar een parafrasering zou zijn van een langere zin. HLN.be linkt in de titel deze twee passages direct aan elkaar, terwijl het gaat om antwoorden op twee opeenvolgende vragen en klager in het tweede antwoord eerst een mop vertelt. Hierdoor kan de titel een verkeerde indruk wekken van de uitspraken en de boodschap van klager in het interview. Dat kan leiden tot misleiding bij het publiek, zeker bij lezers die door de betaalmuur geen toegang hebben tot het volledige artikel en de context missen. De titel strookt dan ook niet met artikel 3 van de

Code dat bepaalt dat de journalist bij het verwerken van vraaggesprekken de verklaringen van de geïnterviewde getrouw weergeeft en de geest van het gesprek respecteert.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond

Brussel, 22 juni 2023